

Votaziun communal dil 26 da settember 2010

Casa da tgira Sursassiala

Dretg da baghegiar

Dapi 1992 exista la fundaziun Casa da tgira Sursassiala, purtada dallas vischnauncas Tujetsch, Medel/Lucmagn e Mustér. El decuors digl onn 2009 han ellas decidiu, che la Fundaziun duei realisar ina engrondaziun dalla casa da tgira a Mustér. Per saver far quei sto la vischnaunca extender il dretg da baghegiar sin l'entira parcella 962.

En concordanza cun la suprastonza communal recomonda il cussegl da vischnaunca a votants e votantas da conceder quei dretg da baghegiar.

Dretg la casa da tgira, ch'appartegn alla Fundaziun e seniester la Casa Sogns Gions, che vegn spazzada.

Preziadas convischinas, preziai convischins

Ils 11 mars 2007 han las treis vischnauncas da Sursassiala fiers sorprendentamein il project communabel „Canossa“. Silsunter ha mintga vischnaunca tschercau in'atgna sligiazion. Cun grondas stentas eis ei la finala tuttina reussiu d'inoltrar ils 27 da december 2007 in niev concept per ina casa da tgira communabla sut l'egida dalla fundaziun "Casa da tgira Sursassiala" allas instanzas cantunalas. Quei ei stau la premissa per saver profitar dallas contribuziuns cantunalas. Per novs projects dat ei neginas subvenziuns cantunalas en fuorma d'ina participaziun als cuosts renconuschi.

Sunter liungas contractivas eis ei reussiu d'anflar ina entelgientscha enteifer la regiun da planisaziun Sursassiala. Ils 2 d'october 2009 ha il cussegl da vischnaunca approbau unanimamein aschibein il contract da collaboraziun denter las treis vischnauncas sco era il concept per las casas da tgira e per attempai en Sursassiala.

Ina engrondaziun a Mustér

Il preproject preveda ina suletta casa per Sursassiala cun 72 letgs sut il tetg dalla fundaziun Casa da tgira Sursassiala a Mustér. El decuors dallas discussiuns eis ei semussau che quella varianta ideala anfla buca l'acceptanza generala. La finala han ins anflau ina sligiazion intermediara cun 55 letgs en Casa da tgira Sursassiala a Mustér e 17 letgs a Sedrun. La Fundaziun duei denton surprendre la responsabladad per tuttas casas. Quei concept ed il contract da collaboraziun per la regiun da planisaziun Sursassiala sil sectur dil provediment da tgira, dils attempai, da spitex e dalla cussegliazion da mummas e babs ei vegnius approbaus da tuttas treis vischnauncas. Tier la vischnaunca da Mustér cumpeta l'approbaziun dil contract e dil concept al cussegl da vischnaunca cun la resalva dil referendum facultativ. Cheutras ha la Fundaziun Casa da tgira Sursassiala la cumpetenza da realisar il project dall'engrondaziun dalla casa.

Dretg da baghegiar: extender igl existent sin l'entira parcella

Ils 27 da settember 1992 ha la cuminonza dils votants da Mustér concediu cun 851 gie encunter mo 71 vuschs na in dretg da baghegiar alla fundaziun "Casa da tgira Sursassiala" sinaquei che la part nova, finanziada e realisada dalla Fundaziun (la casa da tgira), sappi vegnir realisada. Quel pertucca denton mo ina part dalla parcella 962 cun ina surfatscha da 988 m². La part veglia cun la Casa Sogn Gions e l'ulteriura surfatscha ein stadas vinavon en possess dalla vischnaunca. La Fundaziun ha denton surpriu la direcziun da quella part (la casa d'attempai d'antruras) e gudiu igl entir territori. De facto eis ei gia dapi biars onns in sulet menaschi sut la medema direcziun.

Cul niev concept vegn la part dil baghetg, ch'appartegn alla Casa Sogn Gions, spazzada e la fundaziun Casa da tgira Sursassiala surpren la responsabladad e la direcziun per tut. Perquei eis ei necessari ch'il dretg da baghegiar cumpegli l'entira parcella 962 cun ina surfatscha da 4'528 m².

Glisch verda per la realisaziun dalla casa da tgira

Entras l'approbaziun dil contract da collaboraziun ha il cussegl da fundaziun Casa da tgira Sursassiala l'incarica da realisar l'engrondaziun dalla casa da tgira a Mustér. Ils 30 d'october 2009 ha el concediu in credit per la concorrenza da project da frs. 300'000 ed eligiu ina cumissiun da baghegiar. Quella ei responsabla per la realisaziun dil project.

El medem mument ha la Fundaziun eligiu la giuria per la concorrenza da project. Entochen igl emprem d'avrel 2010 ein 32 projects vegni inoltra. El decuors digl avrel/matg 2010 ein els vegni giudicai. La publicitad ha giu la pusseivladad da prender investa dils projects, stai exponi l'entschatta da zercladur 2010 el Center da sport e cultura a Mustér.

La giuria ha suttamess ina proposta alla cumissiun da baghegiar e lezza al cussegl da fundaziun. Sin fundament dil rapport dalla giuria dils 11 da matg 2010 ha il cussegl da fundaziun decidiu igl emprem da zercladur 2010 unanimamein da realisar il project „Maun en maun“ dils architects Theres Aschwanden e Daniel Schürer (Turitg), plazzaus sin gl'emprem rang ed autorisau la cumissiun da baghegiar da signar il contract da lavur cun il biro.

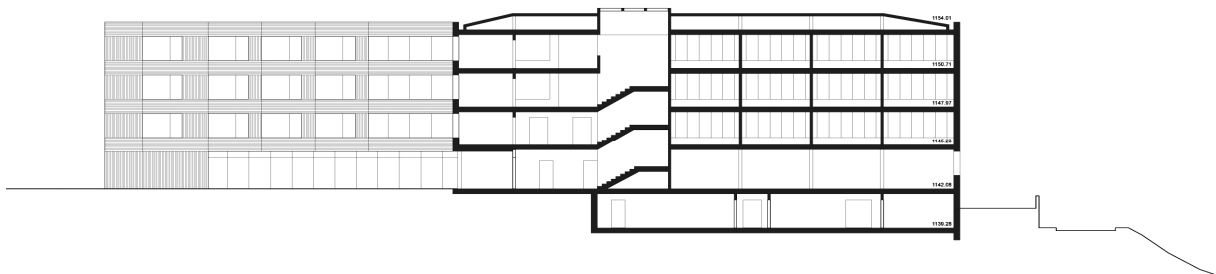
La decisiun dil cussegl da fundaziun ei vegnida publicada ufficialmein cun la pusseivladad da recuorer enteifer 30 dis alla Dertgira administrativa dil cantun Grischun. Ei ha dau negina opposiziun, aschia ch'il project sa vegnir realisau. Quei sto succeder immediat, damai ch'il project sto esser realisau ed il quen da baghegiar inoltraus entochen ils 31 da december 2013 allas instanzas cantunalas. Quei ei la cundiziun per obtener las contribuziuns cantunalas.

El mument preparan ils architects il preproject e la calculaziun dils cuosts. Silsunter sto la fatschenta vegnir suttamessa allas instanzas cantunalas per approbaziun (fasa II). El medem temps ha il cussegl da fundaziun d'approbar il project definitiv ed il preventiv dils cuosts sco era da procurar che la finanziaziun da quella gronda ovra sociala seigi garantida. Ils principis leutier ein gia decidi cun l'approbaziun dil concept.

Ils cuosts per il niev edificii ein schazegiai cun 15 milliuns francs. La summa definitiva sedat dallas calculaziuns ch'occuoran dapresent. Tenor il concept approbau vegn l'engrondaziun finanziada primarmein entras las contribuziuns annualas dils cussadents e dalla vischnaunca (actualmein 10 francs per mintga partida e per mintga di) e la contribuziun dil Cantun.

Aschia se presenta la casa da tgira suenter l'ingrondaziun, seniester la part nova e dretg il baghetg existent, che vegn alzaus per ina alzada.

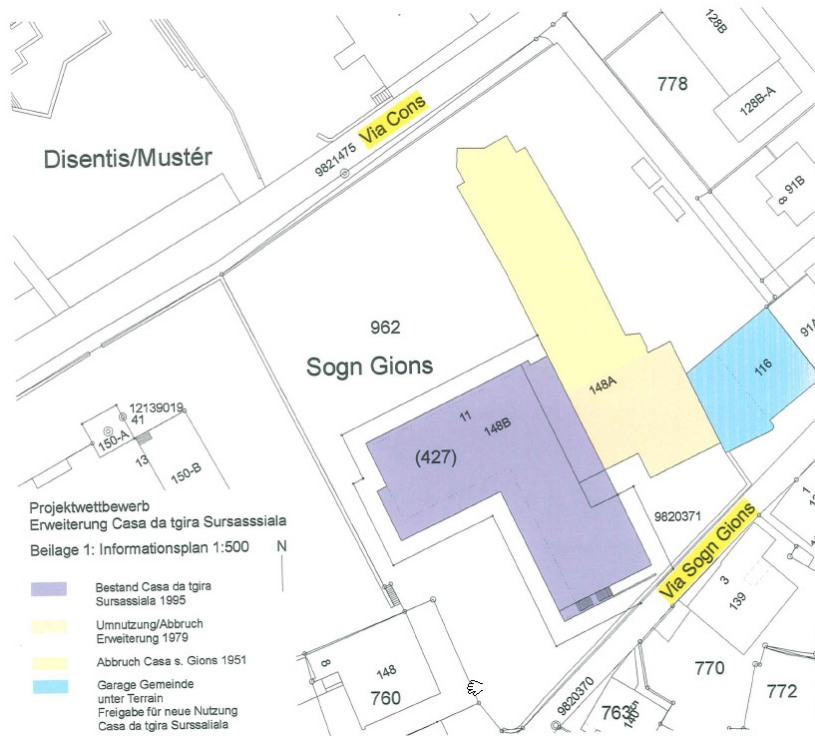

In tagli dalla Casa da tgira Sursassiala renovada ed engrondida, sco ella vegn a se presentar alla fin digl onn 2013.

Alla tscherca d'in provisorii

Tenor il project eligiu eis ei necessari da dislocar igl entir menaschi dalla casa da tgira durant la fasa intensiva da baghegiar (atun 2011 entochen stad 2013). La cumissiun da baghegiar ha intercuretg in tschuppel variantas. In stabiliment provisorii sper la casa pervenda veglia custass varga 4.4 milliuns francs. La realisaziun dall'engrondaziun füss cheutras praticamein buca finanziabla, aschia che la cumissiun desista da quella varianta. Perquei han ins denter auter era mirau, schebein il Hotel Baur (che ha actualmei ina mudesta frequenza) füssi evt. adattaus sco dimora provisorii. Igl ei semussau che quei füss la sligiazion ideala. La suprastanza communal vegness - suenter quell'occupaziun provisorii - a mirar ch'il hotel vegni puspei menaus sco hotel d'aulta qualitat.

Las autoritads ein era alla tscherca d'autras sligiazions. En discussiun stattan pliras opziuns. Nus essan dalla ferma perschasiun che nos attempai meretan in undreivel suddetg. Els han la preferenza avon interess privats da fatschenta. Nus vegnin a s'engaschar vinavon per nossa populaziun ed en special per nos attempai.

Per saver engrondir e renovar la casa da tgira sto il dretg da baghegiar vegnir extendius sin l'entira parcella 962.

Il niev contract

Il contract dil dretg da baghegiar da 1992 ei empau cumplicaus, damai ch'el sto reglar il diever viceversa dallas duas instituziuns (tgira ed attempai). Cun la nova sliigiaziun croda quella separaziun ed ei dat mo pli in purtader, la Fundaziun. La vischnaunca da Mustér ceda il complex "Casa Sogn Gions" alla Fundaziun. Cun quei ch'igl edificis vegn spazzaus, vegn ei desistiu d'ina indemnizaziun. Ils cuosts dalla spazzada vegnan cumpensai cun la contribuziun da domicil. Per simplificar il menaschi vegn l'entira parcella 962 cun ina surfatscha da 4'528 m² surschada alla Fundaziun cun in dretg da baghegiar.

All'entschatta vegneva il tscheins da baghegiar fixaus sin basa d'in prezi da terren da frs. 250 per m² ed in tscheins da 5% (fixaus tenor il tscheins hipotecar dil mument). La summa annuala munta oz a rodund frs. 8'000. Tenor las relaziuns actualas eis ei indicau da fixar il prezi per il terren a frs. 320 per m², aschia ch'ei dess ina valeta da frs. 1'448'960. Damai ch'il baghetg vegn erigius a Mustér e che la Fundaziun surpren la part che vegn spazzada, eis ei giustificau da far ina favur speciala e sbassar la valeta dil sulom a frs. 1'100'000. La differenza da rodund frs. 350'000 considerein nus sco contribuziun da domicil.

Plinavon sto il tscheins corrispunder als tscheins bancars actuals, aschia ch'ins sa applicar in tscheins da 3%. Consequentamein muntass il tscheins annual a frs. 33'000. Quei importo vegness adattaus alla carischia (tenor igl index uffical). Il contract duei valer entochen igl onn 2060. El duei cuntener ina resalva concernent la pusseivladad d'ereger habitaziuns per attempai e da construir in parcadi sutterrann.

Aschibein il cussegl da vischnaunca sco la suprastanza communal ein dalla perschuasiun ch'ei setracta d'ina gronda ed impurtonta ovra sociala per Mustér e per la regiun da Sursassiala. Las autoritads speran, ch'ei reusseschi da realisar l'engrondaziun enteifer ils cuorts termins fixai. Cun perschuasiun recamondan els a vischins e vischinas d'approbar il contract concernent il dretg da baghegiar. Interessents san prender investa dil document, ch'ei exponius en casa communal (sala da spetga ell'emprem'alzada).

Il cussegl da fundaziun Casa da tgira Sursassiala ha en sia seduta dils 24 d'uost 2010 approbau la proposta per in niev contract dil dretg da baghegiar.

Proposta

En concordanza cun la suprastanza communal

p r o p o n a

il cussegl da vischnaunca alla cuminonza dils votants da conceder alla fundaziun Casa da tgira Sursassiala il dretg da baghegiar per la parcella 962 cun ina surfatscha da 4'528 m².

En num dil cussegl da vischnaunca
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

Disentis/Mustér, ils 27 d'uost 2010